

Riskinarvioinnin tutkimusyksikkö
Kirsi-Maarit Siekkinen

13.6.2014

Kokous: 20th Meeting between Focal Points and EFSA
Paikka: EFSA:n päärakennus, Parma (Italia)
Aika: 4–5.6.2014
Osallistuja: Kirsi-Maarit Siekkinen, Evira

Järjestyksessään kahdeskymmenes Focal Point (FP) kokous järjestettiin EFSA:n päärakennuksessa Parmassa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Stef Bronzwaer EFSA:n Advisory Forum ja Scientific Cooperation -yksiköstä.

Paikalla olivat kaikki jäsenet RSa lukuun ottamatta. Lisäksi uusia maansa edustajia osallistui kokoukseen viidestä maasta (CY, DE, LT, LU ja PT).

Kokouksessa käsiteltiin mm. nykyisiä ja uusia FP -tehtäviä, sekä EFSA:n pysyvien verkostojen, Advisory Forumin (AF) ja FPien välistä tiedonvälitystä. Lisäksi kuulumme esitykset EFSA:n NDA - tiedepaneelin ruoka-allergeeneihin liittyvästä riskinarviointityöstä, viimeisimmät uutiset tulevista EFSA:n rahanhakukuulutuksista, sekä EFSA:n yhteistyöorganisaatioiden (Art36 org.) listan tilanteesta.

EFSA hakee edelleen uusia asiantuntijoita tiedekomiteaan ja -paneeleihin seuraavaksi

kolmivuotiskaudeksi ja pyysi FPien apua tiedonlevittämiseen ja haun näkyvyyden nostamiseen.

Jäsenmaista ES kertoi kokemuksia EFSA:n ja jäsenmaiden välisestä virkamiesvaihto-ohjelmasta.

DK piti esityksen eturistiriidoista (Conflicts of interest). IT kertoi Italian heinäkuussa alkavaan EU -

puheenjohtajuuskauteen liittyvistä aktiviteeteista. CY esitteli Kyproksen ja EFSA:n välistä yhteistyötä, jonka tiimoilta he olivat järjestäneet työpajan viimekuussa. IS puolestaan piti esityksen, joka liittyi Islannin ja Saksan hallintojen väliseen twinning hankkeeseen ”Safe Food”.

Kokouksessa kuultiin myös katsaukset AFn, sekä sen viestintätöryhmän (AFCWG) viimeisimmistä kokouksesta.

Kokouksen toinen päivä sisälsi interaktiivisia sessioita, joissa kuultiin esityksiä ja vaihdettiin kokemuksia ja näkemyksiä FPien käyttämisestä työkaluista (IEP, Art36database, EDB, EFSA:n Extranet jne.).

EFSA sai Irlannilta (IE) vuonna 2011 riskinarviointipyynnön ruoka-allergeeneistä. Silvia Valtuena Martines EFSA:n NDA -yksiköstä kertoi kokouksessa tähän liittyvästä työstä, jossa mm. selvitettiin ruoka-allergioiden esiintyminen Euroopassa, sekä arvioitiin allergeenien tunnistamiseen ja luokitteluun liittyviä uusia menetelmiä. Aiheesta on EFSA:n rahoituksella valmistunut kirjallisuus selvitys ruoka-allergioiden esiintymistiheydestä Euroopassa: <http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/506e.htm>. EFSA hyödynsi näitä tietoja ”Scientific opinion on the evaluation of allergenic food and food ingredients for labelling purposes” -lausunnon tekemisessä. Lausunnotuonnos on julkaistu nyt EFSA:n sivuilla, mitä kautta sitä on mahdollista kommentoida 8.8.2014 saakka: <http://www.efsa.europa.eu/en/consultations/call/140523.htm>. EFSAsta toivottiin, että jäsenmaiden organisaatiot ja sidosryhmät jättäisivät luonnokseen kommenttejaan. Lopullinen lausunto julkaistaneen loppuvuonna.

Kokouksessa keskusteltiin tietojen jakamisesta suunnitteluasteella olevista riskinarvioinneista, riskinarviointiin liittyvästä tiedonkeräyksestä sekä tutkimuksesta. Tämän tiedonvaihdon taustalla on välttää Euroopan tasolla mahdolliset päällekkäiset työt, samalla myös EFSA ja jäsenmaat saavat tietoa tulevista hankkeista. Tätä tietoa FPt ovat keränneet EFSA:lle joko EFSA:n Extranetissä sijaitsevaan taulukkoon (Reporting table on planned activities) tai vaihtoehtoisesti IEPiin päivitettyjen työsuunnitelmien muodossa. EFSA:n Jeffrey Moon kertoi AF -kokouksessa esillä olleesta taulukosta (Forthcoming risk assesment activities), johon oli kerätty tietoja joidenkin maiden osalta suunnitteilla olevista riskinarviointihankkeista. EFSA ehdotti, että vanhasta tiedonkeräystaulukosta luovutaan ja otetaan käyttöön uusi neljä kertaa vuodessa (aina ennen AFn kokousta) päivitettävä taulukko. Koska keskustelu lähti vauhtiin siitä mitä tietoja uuteen taulukkoon kerätään (alettiin keskustella jo aika yleisen tason tutkimushankkeista) FI ja DK ilmaisivat huolensa siitä, että taulukkoon kerättävän tiedon pitäisi keskittyä vain riskinarviointiin ja siihen suoraan tähtäävään työhön.

EFSAsta luvattiin lähettää FP:lle ohjeistusta siitä mitä tietoa taulukkoon kerätään, samoin kuin ”taulukkopohja” johon tietoa aletaan kerätä. Uusi taulukko todettiin aikaisempaa käyttökelpoisemmaksi tiedonvaihtotyökaluksi. Tässä yhteydessä useat FP:t kuitenkin valittelivat sitä, että FP -organisaation ulkopuolisista organisaatioista on vaikeaa saada tietoa taulukkoon. Erityisesti ongelmia on niillä mailla joissa FP sijaitsee jossain muussa kuin riskinarviointia tekevässä organisaatiossa. EFSA lupasi selvittää voisiko se pyytää yhteistyöorganisaatioitaan (Art36 org.) jakamaan aiheeseen liittyviä tietoja FP:lle.

Kokouksessa järjestettiin myös ryhmäkeskustelu, jossa syvennyttiin **nykyisiin ja uusiin FP -tehtäviin** ja niiden kirjalliseen muotoiluun, koska tärkeänä pidettiin sitä, että tehtävät olisivat riittävän yksityiskohtaisesti kirjattu uuteen FP -sopimukseen. Fl:n kanssa samassa ryhmässä työskentelivät: BE, CZ, EL, HU, IS, SE ja UK. Ryhmässämme syvennymme Art36 or. yhteistyöhön, verkostoitumiseen ja EFSAn tieteellisen näkyvyyden nostoon. EFSA koostaa ryhmätöiden tuloksista yhteenvetodokumentin. EFSA kertoi kokouksessa myös suunnitelmastaan koskien FP -sopimusten uusimista. Sopimukset tullaan uusimaan ensi vuoden alusta, jolloin on odotettavissa myös uusia entistäkin haastavampia tehtäviä AFn keskusteluryhmän suositusten mukaisesti. Uusia FP:lle kaavailtuja tehtäviä (entisten lisäksi) ovat: (1) koordinoituntehtävät, jotka liittyvät riskinarviointikoulutukseen (esim. BTSF), (2) tehtävät, jotka edistävät tiedonvaihtoa EFSAn pysyvien verkostojen ja AFn välillä sekä (3) tehtävät, jotka auttavat EFSAA ja AF -jäsentä kansainvälisiin yhteistyöaktiviteetteihin liittyvässä tiedonvälityksessä.

Koska sopimukset seuraaviksi vuosiksi tehdään artikla 36 listalla olevien organisaatioiden kanssa apurahahankkeina (grants) on FP -tehtäviä hoitavien organisaatioiden oltava listalla (*Suomen osalta asia on kunnossa; Evira on listalla*). Tieto aiheutti kokouksessa runsaasti keskustelua, sillä osa maista ei ole em. listalla ja hoitaa FP -tehtäviä esim. ministeriöistään käsin (osa ei pitänyt järkevänä nimittää maistaan kokonaisia ministeriöitä Art36 org. listalle). Lisäohjeistusta asiaan saadaan seuraavassa FP -kokouksessa.

EFSAn Sergio Potier Rodeia esitteli **EFSAn yksiköitä tukevien pysyvien verkostojen ja AFn sekä FP:ien väliseen tiedonvälitykseen laadittua ohjeistoa** (Guideline for coordination of the information flow between Advisory Forum members, Focal Points and national representatives in EFSA's scientific networks), jolla pyritään parantamaan ja varmistamaan näiden ryhmien välinen tiedonvaihto. Aiheesta virisi taas vilkas keskustelu, jossa monet maat ilmaisivat huolensa ohjeiston käyttöönotosta ja tiedustelivat sen ”pakollisuudesta”. EFSA puolusti ohjeistoaan ja korosti, että se on tehty vain helpottamaan tiedonvaihtoa ja sen tavoitteena on edistää hyvää käytäntöä; sen tarkoituksena ei ole määrätä kuinka tiedonvaihto pitää toteuttaa kunhan maat huolehtivat siitä, että informaatio liikkuu. Kokouksessa FI kertoi, että huhtikuussa pitämässämme kansallisessa kokouksessa (johon oli kutsuttu suomalaiset verkostojen edustajat, FP ja AF) sovimme omasta tavastamme jakaa tietoa näiden ryhmien välillä.

EFSA on antanut FP:lle oikeudet EFSAn Extranetissä sijaitseviin verkostojen työtiloihin, jotta tiedonvaihto sujuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Useat FP:t pyysivät EFSAA viemään informaatiota sekä ohjeistosta että yleisemmin kansallisesta tiedonvaihtokäytännöstä myös verkostoihin. EFSA lupasi miettiä miten se tämän hoitaisi parhaalla tavalla.

Lisätietoa EFSAn pysyvistä verkostoista: <http://www.efsa.europa.eu/en/networks/supportingunits.htm>

Ilias Papatryfon EFSAsta kertoi **EFSAn tulevista rahanhakukuulutuksista**, jotka listattu alle:

- *BPA in animal products*
520 000 €, haku avautunee kesä-heinäkuussa, dl. elo-syyskuussa (Art36 org. haku)
- *Preparatory work for the scientific opinion on welfare assessment of dairy cows in small scale farming systems*
200 000 €, haku avautunee kesäkuussa dl. heinäkuussa (hankintasopimus)
- *Review of literature on cyanobacteria toxins in food*
150 000 €, haku avautunee kesäkuussa, dl. elokuussa (hankintasopimus)
- *Preparatory work on statistical and toxicological support for the evaluation of risk assessment of GMO dossiers*
Rahoituksen määrä vielä auki, haku avautunee kesä-heinäkuussa, dl. elo-syyskuussa (nelivuotinen puitesopimus)
- *Compilation of the database, specific for the pesticide active substances and their metabolites, comprising the main genotoxicity endpoints*
150 000 €, haku avautunee heinäkuussa, dl. syyskuussa (Art36 org. haku)

- *Endocrine disruptors*
300 000 €, haku avautunee syyskuussa, dl. marraskuussa (Art36 org. haku)
- *Machine learning techniques applied in risk assessment related to food safety*
400 000 €, haku avautunee kesäkuussa, dl. elokuussa (hankintasopimus)
- *Training to implement the guidance on expert knowledge elicitation*
120 000 €, haku avautunee kesäkuussa, dl. syyskuussa (hankintasopimus)
- *Transformation and further development of the Compendium of botanicals reported to contain naturally occurring substances of possible concern for human health when used in food and food supplements*
200 000 €, haku avautunee kesäkuussa, dl. elokuussa (hankintasopimus)
- *Generating, collecting, collating, synthesizing and analyzing evidence supporting preparatory work for evidence-based scientific assessing in EFSA: i) generating and collecting new evidence via experimental or field studies, surveys, etc.; ii) extracting and collating existing evidence; iii) synthesizing and critically analyzing evidence (qualitative & quantitative)*
8 M €, haku avautunee kesäkuussa, dl. syyskuussa (nelivuotinen puitesopimus)
Tehtävä on jaettu kuuteen osaan: (1) animal health and welfare, (2) chemical/ toxicological, (3) environmental, (4) microbiological and zoonotic agents, (5) human nutrition, (6) plant health.

Huom! EFSA on keventänyt apurahahankkeissa syntyneiden tulosten käyttöoikeuksia DTUn (DK), BfR (DE) ja ANSES (FR) aloitteesta.

Vuonna 2015 EFSA avannee laajempiaiheisia rahanhakukuulutuksia, joita se mm. rahoittaa yhdessä hakijamaiden kanssa. Tästä aiheesta tullaan saamaan myöhemmin lisätietoa.

EFSA hakee edelleen **uusia asiantuntijoita** tiedekomiteaan ja kahdeksaan tiedepaneeliin seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi. Hakemuksia on aiheesta esityksen pitäneen EFSA:n Isabelle Hubertin mukaan tullut ”liian vähän”. Yhdeksästä EU -maasta ei ole 4.6 mennessä tullut yhtään hakemusta (*Suomestakin on lähetetty vain yksi hakemus!*). Erityisesti FEEDAP, PHL, PPR ja GMO -tiedepaneeleihin kaivataan lisää hakemuksia. EFSA pidentää hakuaikaa 7.7 asti. ja pyysi FP:ja jatkamaan edelleen haun promoamista maissaan. (*Suomen FP on kirjoittanut aiheesta uutisen kansallisille FP –sivuille ja informoinut asiasta kansallisia asiantuntijoita s-postitse ja suullisin esityksin. Hakuilmoituksia on julkaistu myös Eviran internet- ja intranetsivuilla sekä SOMEssa. Aiheen tiimoilta on tehty yhteistyötä AFCWG jäsenen kanssa; 6.6 aiheesta julkaistiin vielä isohko juttu Eviran intrassa. Lisäksi Suomen FP on auttanut EEn kollegaa Virossa suunnitteilla olleen promootiotilaisuuden järjestelyissä.*)

Lisätietoa EFSA:n asiantuntijahausta: <http://www.efsa.europa.eu/en/scpanels/memberscall2011.htm>

Tietoa aiheesta löytyy myös kansallisilta FP -sivuilta:

<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/esittely/toiminta/efsan+focal+point-toiminta/ajankohtaista+efsasta/#tiedekomitea>

FP verkostolle lähetettävälle **kysymyksille laadittu oma templaatti** todettiin käyttökelpoiseksi. Tähän mennessä sillä on välitetty kokeilumielessä kuusi kysymystä: arseni vesieliöissä (HR), DON elintarvikkeissa (CZ), TBEV raakamaidosta valmistetuissa juustoissa (SK), THC elintarvikkeissa (EFSA), vesi elintarvikekäytössä (BE) ja kasvinsuojeluaineet (FR). SE huomautti, että edelleen osa kysymyksistä on riskinhallintaan liittyviä; vaikkakin niiden todettiin vähentyneen. Muutamat maat moittivat kyselyn lähettäjiä liian lyhyistä vastausajoista (*usein vain 2 viikkoa*). Sovittiin, että vastausaikoja pidennetään, koska FP:t joutuvat usein keräämään vastauksia useilta eri kansallisilta asiantuntijoilta ja useista eri organisaatiosta. EFSAsta kerrottiin, että se lähettää nykyään yhä useammin kyselynsä FPIen kautta vastattaviksi pysyvien verkostojen sijaan.

Kokouksessa syvennyttiin EFSA:n Kerstin Gross-Helmertn johdolla **Artikla 36 listan organisaatioiden tarkistamiseen liittyviin asioihin ja yksityiskohtiin**. Monilla mailla on edelleen ongelmia saada maidensa listalla olijat päivittämään tietojaan. FP:t kiittelivät EFSAA kärsivällisyydestä asian kanssa samoin kuin saamistaan neuvoista ja ohjeistuksesta.

EFSA on juuri julkaissut raportin “Activities on the Article 36 List and participation of Article 36 organisations in EFSA’s grant and procurement schemes”: <http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/612e.htm>

Muut asiat

- EFSA on julkaissut sivuillaan EFSA:n asiantuntijapankin 5 -vuotisarviointiraportin:

<http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/613e.htm>

Asiantuntijatietokantaan voi edelleen ilmoittautua oheisen linkin kautta:

<http://www.efsa.europa.eu/en/networks/expertdb.htm>. EFSA on julkaissut myös asiantuntijapankin

vuosiraportin 2013: <http://www.efsa.europa.eu/en/supporting/pub/608e.htm>

- EFSA informoi FP:ää, että he voivat edustaa EFSA:ää esim. maiden omissa kansallisissa tilaisuuksissa esittelemällä EFSA:ää sen omalla esityksellä. EFSA lähettää FP:lle linkin esitykseen.
- BTSF -ohjelman (<http://www.trainsaferfood.eu/Trainings/RiskAssessment.aspx>) riskinarviointikoulutukset jatkuvat kaudella 2014–2015, jolloin myös uusia aihealueita (eläinten terveys, eläinten hyvinvointi ja ympäristö) otetaan koulutukseen mukaan. Ohjelman on tarkoitus valmistua lähiaikana; tulossa on 16 kurssia yhteensä kahdeksalta eri osa-alueelta. FP:t jakavat ohjelmasta tulevaisuudessa lisätietoa ja promoavat kursseja maissaan. FP:t auttavat myös maidensa BTSF -kontaktihenkilöitä löytämään sopivia valintakriteereitä täytettäviä henkilöitä koulutettavaksi. *Huom. aikaisempina vuosina pidettyjen koulutusten materiaali on saatavissa allekirjoittaneelta.*
- SE informoi pohjoismaisena yhteistyönä tehdyistä Pohjoismaisista ravitsemussuosituksista 2012 - raportista: <http://www.norden.org/en/theme/nordic-nutrition-recommendation/nordic-nutrition-recommendations-2012>
- IT jakoi tietoa EU -puheenjohtajuuskauteen liittyvistä aktiviteeteista ja tapahtumista. Seuraavat Roomassa järjestettävät konferenssit ovat ainakin osittain avoimia, jos ”vapaita paikkoja” on: (1) Conference on Food Fraud – The fight against economically motivated violations of food law (23-24.10.2014), (2) IV International Conference on Bluetongue and Related Orbiviruses (5-7.11.2014) ja (3) 2° International FAO/OMS Conference on Nutrition (19-21.11.2014).
- EFSA julkaisee vuosittain raportin FP -toiminnasta. Raportit sisältävät yleiskatsauksen vuoden aikana tapahtuneista aktiviteeteista ja se perustuu FP:ien EFSA:lle laatimiin maakohtaisiin raportteihin. EFSA on julkaissut raportin vuoden 2013 FP -toiminnasta. Raportti on päivitetty myös kansallisille FP -sivuille, josta löytyvät kaikki toiminnasta julkaistut raportit: <http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/esittely/toiminta/efsan+focal+point-toiminta/focal+point+-vuosiraportit+/>
- EFSA on uudistanut internetsivunsa: <http://www.efsa.europa.eu/>. Myös EFSA:n Extranet -ympäristö uudistetaan lähiaikana.

Seuraava FP -kokous: 21st 8–9.10.2014 DE (Berliini)

Ensi vuodelle on suunnitelmassa järjestää yhteensä neljä FP -kokousta (synkronoidaan AF -kokousten kanssa), joista yksi tulee olemaan yhteiskokous AF -viestintäryhmän (AFCWG) kanssa. FP esittivät myös toiveen yhteiskokouksen järjestämisestä AF:n kanssa.

Grazie per l'attenzione!

JAKELU: M. Aho, K. Savela, Eviran jory, J. Husu-Kallio/MMM, R. Heinonen/MMM